

Τεύχος 34/Φθινόπωρο-Χειμώνας 2015

ΓΙΑΤΡΕΥΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ

Η καταπολέμηση
των αιμορροΐδων

Πνευμονική
εμβολή

Ρομποτικές
επιλογές

Κολπίτιδες

ΒΑΡΗΚΟΪΑ ΚΑΙ ΑΣΤΑΘΕΙΑ

ΝΕΑ ΜΕΘΟΔΟΣ
ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΠΟΔΙΑ

ΑΣΘΜΑ:
Η ΔΥΣΚΟΛΗ
ΑΝΑΠΝΟΗ

Γ. ΚΟΤΖΙΑΣ: Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ

“Ιητρική δε πάντα πάλαι υπάρχει...”
Ιπποκράτης

Ο Γεώργιος Κοτζιάς (Εικ. 1) γεννήθηκε στα Χανιά της Κρήτης στις 16 Ιουνίου του 1918. Ήταν ο μεγαλύτερος γιός του διατελέσαντος δύο φορές (1934 & 1951) Δημάρχου Αθηναίων Κωνσταντίνου Κοτζιά. Γόνος παλιάς Αθηναϊκής οικογένειας μεγάλωσε σε περιβάλλον με γνήσια πνευματική παράδοση, φοιτώντας αρχικά στην Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1941, ύστερα από την γερμανική εισβολή στην Ελλάδα, αναγκάστηκε να διακόψει τις σπουδές του, ενώ ήταν πεμπτοετής φοιτητής της Ιατρικής, να διαφύγει με τους γονείς του στην Τουρκία και στη συνέχεια, μέσω Αιγύπτου και Ν. Αφρικής, να εγκατασταθεί στη Νέα Υόρκη, όπου αρχικά βρέθηκε αντιμέτωπος με βιοποριστικές δυσκολίες και αργότερα γνωρίστηκε και συνδέθηκε με τον θεμελιωτή του κλάδου της αποφολιδωτικής κυτταρολογίας, τον άλλο Μεγάλο Έλληνα, τον **Γεώργιο**

Γράφει
 ο Δρ **Αναστάσιος Ι. Μουλνάς**
 Στοματικός και γναθοπροσωπικός χειρουργός, Διδάκτωρ Οδοντιατρικής και Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Ιστορικός της Ιατρικής, Αν. διευθυντής Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής Κλινικής στο Metropolitan.

Παπανικολάου, ο οποίος υπήρξε αρωγός και συμπαραστάτης του στα πρώτα του χρόνια στην Αμερική. Ένα εξάμηνο μετά την άφιξή του στη Νέα Υόρκη, το έτος 1942 ο 23χρονος Γεώργιος Κοτζιάς υπέβαλε αιτήσεις σε διάφορες ιατρικές σχολές, προκειμένου να ολοκληρώσει τις σπουδές του. Η απόρριψή του από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Cornell της Νέας Υόρκης ήταν κατηγορηματική, καθόσον αφενός μεν κρίθηκε ανεπαρκής ως προς τη γνώση της αγγλικής γλώσσας, αφετέρου δε τον ενημέρωσαν ότι η εκπαίδευσή του στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών στους τομείς της βασικής βιοχημείας, της φαρμακολογίας και της φυσιολογίας ήταν ανεπαρκής. Οι απαντήσεις στις αιτήσεις τις οποίες υπέβαλε στις Ιατρικές Σχολές των Πανεπιστημίων της Νέας Υόρκης Columbia και New York University, καθώς επίσης και του Johns Hopkins της Βαλτιμόρης και του Πανεπιστημίου της Pennsylvania υπήρξαν κατά τον ίδιο τρόπο απορριπτικές. Ωστόσο ο Γεώργιος Κοτζιάς δεν απογοητεύθηκε. Ενθυμούμενος μια συνομιλία με τον πατέρα του πριν από μερικά χρόνια, όπου του είχε αναφέρει χαρακτηριστικά: **«όταν έθεσα υποψηφιότητα για δημοτικός σύμβουλος ηττήθηκα. Έτσι αποφάσισα να διεκδικήσω το αξίωμα του δημάρχου και νίκησα.»**, υπέβαλε αίτηση στη φημισμένη Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Harvard της Βοστώνης. Εκεί είχε την τύχη να δώσει συνέντευξη στο Γερμανοαμερικανό καθηγητή Soma Weiss, που είχε καταφύγει και ο ίδιος στη Νέα Υόρκη ως πρόσφυγας μία δεκαετία πριν από την εγκαθίδρυση του ναζιστικού καθεστώτος στην πατρίδα του. Ύστερα από μακρά συζήτηση στα γερμανικά, τα οποία ο Κοτζιάς μιλούσε με ευχέρεια, ο καθηγητής Weiss τού πρότεινε

να εισαχθεί υπό όρους στο τρίτο έτος σπουδών της Ιατρικής Σχολής, απ' όπου και αποφοίτησε δύο χρόνια αργότερα μετά πολλών επαίνων (cum laude). Μετά τη λήψη του πτυχίου της Ιατρικής υπηρέτησε στο Γενικό Νοσοκομείο της Μασαχουσέτης, το περίφημο Massachusetts General Hospital (1944-46), στο Rockefeller University Hospital (1946-50) και στο Εθνικό Συμβούλιο Ερευνών (1951-52). Το 1951 παντρεύτηκε την Μπέτυ Γκίνου, που τότε εργαζόταν στη μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία του ΟΗΕ, με την οποία απέκτησε έναν γιο, τον Κωνσταντίνο.

Ο Γεώργιος Κοτζιάς εργάστηκε σε διάφορα φημισμένα μεγάλα ερευνητικά πειραματικά κέντρα των ΗΠΑ, ανοίγοντας νέους ορίζοντες στη Νευροφυσιολογία και Νευροχημεία του εγκεφάλου. Τιμήθηκε με τέσσερις ακαδημαϊκούς τίτλους: καθηγητής της Ιατρικής του Πανεπιστημίου της Πολιτείας της Νέας Υόρκης, καθηγητής της Νευρολογίας στην Ιατρική Σχολή του Mount Sinai, καθηγητής της Νευρολογίας στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Cornell και

Εικόνα 1. Γεώργιος Κ. Κοτζιάς (1918-1977), “το ιερόν τέρας της Νευροφυσιολογίας”.

Εικόνα 2. L-Dopa και νόσος Parkinson.

καθηγητής της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Rockefeller. Επίσης, διετέλεσε ειδικός σύμβουλος-συνοργάνης του Καρκινολογικού Κέντρου Memorial Sloan-Kettering, το οποίο αделφοποίησε με το Ελληνικό Αντικαρκινικό Ινστιτούτο, καθώς και σύμβουλος-ερευνητής και διευθυντής του ιατρικού τμήματος και του ερευνητικού κέντρου του Brookhaven. Ο Γεώργιος Κοτζιάς επιδόθηκε σε σειρά από διαδοχικές πειραματικές μελέτες με κεντρικό θέμα την εξακρίβωση της βιολογικής σημασίας των ιχνοστοιχείων (και ιδιαίτερα του ψευδαργύρου, του καδμίου και του μαγγανίου) και τη διερεύνηση του μεταβολισμού του νευρικού συστήματος, **με επιστέγασμα τη μεγάλη του ανακάλυψη για τη θεραπεία της νόσου του Parkinson με L-Dopa**. Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη πειραματική και κλινική έρευνα, που προκάλεσε διθυραμβικά σχόλια στον παγκόσμιο ιατρικό Τύπο αμέσως μετά την πρώτη δημοσίευσή της στο «New England Journal of Medicine» με τίτλο «Η L-Dopa στον Παρκινσονισμό». Αναμφισβήτητη η ανακάλυψη του τρόπου δράσης της L-Dopa στη νόσο του Parkinson ήταν πρωτοποριακή και άνοιξε νέους ορίζοντες στις νευροεπιστήμες και ειδικότερα στη νευροφυσιολογία και τη νευροχημεία του εγκεφάλου, όπου σήμερα κυριαρχούν οι έννοιες των «νευροδιαβιβαστών», των «νευρορρυθμιστών» και

νευροπεπτιδίων, μελετώντας το μεταβολισμό διαφόρων βιογενών αμινών και αμινοξέων, **κατέχει δε μία ξεχωριστή θέση στην παγκόσμια ιστορία της ιατρικής του 20ού αιώνα, που σημαδεύτηκε από την ανεξάντλητη δημιουργική του δραστηριότητα και την αμετακίνητη προσήλωσή του στις αρχές της ανθρωπιστικής ιατρικής**.

Το βαρυσήμαντο ερευνητικό έργο του Γεωργίου Κοτζιά αναγνωρίστηκε τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό (Εικ. 3). Στην Ελλάδα εξελέγη αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών το 1971 και αναγορεύθηκε επίτιμος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1976, όπου, αν και βαριά άρρωστος, ανέπτυξε διεξοδικά το θέμα «Μακροζωία, εγκεφαλικά εκφυλισείς και αμίνα». Επίσης, τιμήθηκε από την Ελληνική Πολιτεία με τον τίτλο “του Ανωτέρου Ταξιάρχου του Φοίνικος” το 1977. Αποτελεί μαζί με τον Γεώργιο Παπανικολάου, έναν από τους πιο πολυβραβευμένους Έλληνες ερευνητές του 20ού αιώνα, έχοντας τιμηθεί επάξια με 22 σημαντικότερες επιστημονικές διακρίσεις: από το βραβείο Albert Lasker που, μετά το βραβείο Nobel, θεωρείται η σπουδαιότερη επιστημονική τιμητική διάκριση στην Ιατρική και το έπαθλο Borden, έως την τιμητική διάκριση της Harvey Society και το βραβείο του Αμερικανικού Ιατρικού Κολεγίου. Η φήμη

του έφτασε στη Λατινική Αμερική, όπου το Καθολικό Πανεπιστήμιο του Σαντιάγκο της Χιλής, ύστερα από πρόταση του καθηγητή Ismael Mena, τον ανακήρυξε επίτιμο διδάκτορα για την αφιλοκερδή εργασία του στη διερεύνηση και την ανακάλυψη του αιτίου που προκαλούσε την παράξενη νόσο, με προεξάρχον σύμπτωμα τη μυϊκή αδυναμία και αναπηρία σε νεαρούς Χιλιανούς μεταλλωρύχους, το οποίο, όπως κατέδειξε, ήταν το ιχνοστοιχείο μαγγάνιο.

Δεινός καπνιστής, νικήθηκε από τον καρκίνο των πνευμόνων και απεβίωσε στη Νέα Υόρκη στις 13 Ιουνίου 1977 σε ηλικία 59 ετών, έχοντας αντιμετωπίσει με αξιοθαύμαστη γενναιότητα την ασθένειά του. Όπως σημειώνει χαρακτηριστικά ο Καθηγητής Ιστορίας της Ιατρικής Σπυρίδων Μαρκέτος: «Ο Γεώργιος Κοτζιάς, ακόμη και στο τέρμα της ζωής του, που την είχε αγαπήσει παράφορα, δεν έχασε το ερευνητικό του κέφι και δεν αυτοακυρώθηκε, αλλά παρέμεινε πιστός στα οράματά του, αφοσιωμένος στις φιλίες του και αξιοπρεπής στις διαπροσωπικές του σχέσεις». Δεν είναι τυχαίο που το αμερικανικό ιατρικό περιοδικό «Family Health», τον κατατάσσει μεταξύ των πρώτων στον κατάλογο των 100 διασημότερων ηγετών στον κόσμο της παγκόσμιας υγείας, θέτοντας στο αναγνωστικό του κοινό το παρακάτω ερώτημα: «Ξέρετε ποιοί είναι οι Beatles και ότι ένας Hoffman, που ονομάζεται Dustin, είναι από τους πρώτους στο box office. Γνωρίζετε όμως ποιος είναι ο Γεώργιος Κ. Κοτζιάς». **Είναι ο Έλληνας επιστήμονας που ανακάλυψε την L-Dopa, το φάρμακο που βοηθά τα θύματα της νόσου του Parkinson να ζουν μια παραγωγική ζωή. Τόσο Μεγάλος αλλά και τόσο άγνωστος στο ευρύ κοινό της χώρας του. Άλλο ένα σημείο των καιρών...**

Εικόνα 3. Γραμματόσημο που κυκλοφόρησε από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία στις 25 Απριλίου 2007 προς τιμήν του Δρος Γεωργίου Κοτζιά, στην αναμνηστική σειρά “Επέτειοι-Γεγονότα”.